

Pilletje voor de pijn?

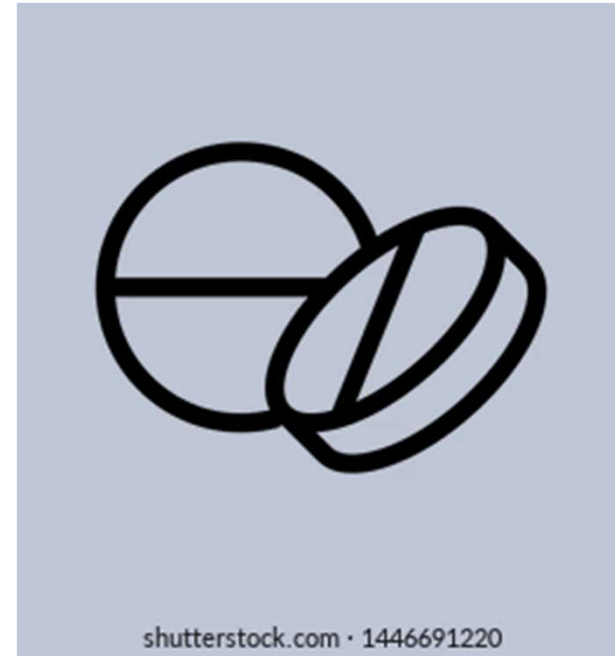

Boerenkoolsymposium opioïden

Hanneke La Gro, huisarts

Christien de Witt, anesthesioloog/pijnspecialist

Quizz

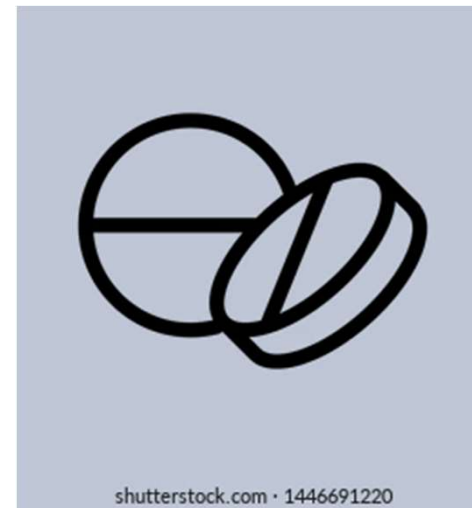

Ik werk als...

Huisarts

Medisch specialist

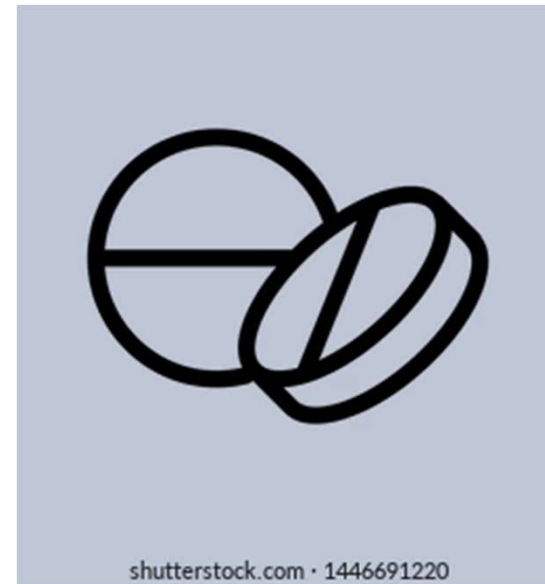

Ik schrijf opioïden dagelijks voor

Juist

Niet juist

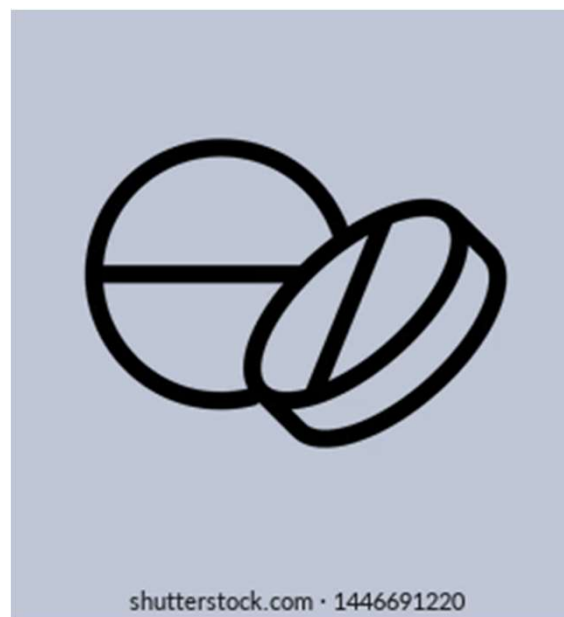

Ik praat dagelijks over afbouwen van opioïden

Juist

Onjuist

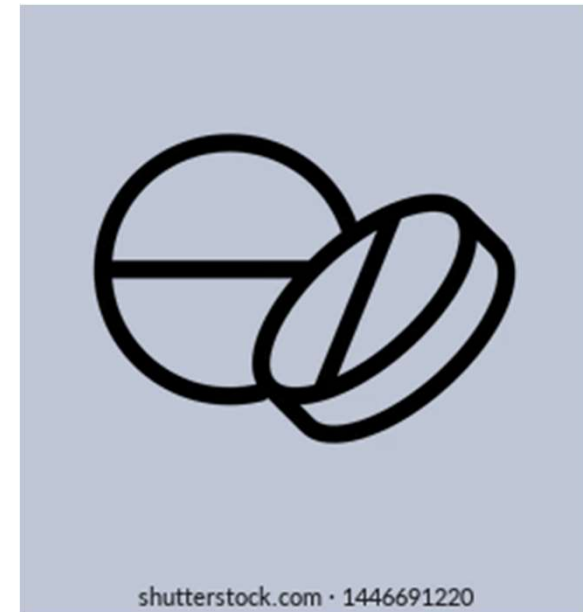

Binnen mijn vakgebied hebben we afspraken om opioïd verslaving te voorkomen

Juist

Onjuist

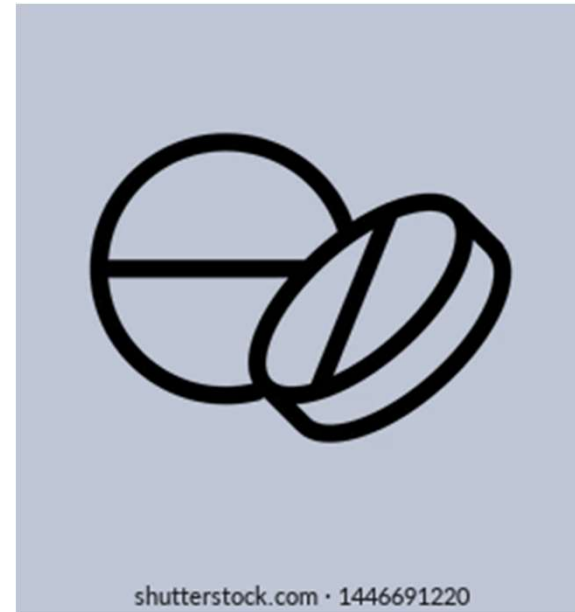

Er is een voorkeur voor het voorschrijven van kortwerkende opioïden t.o.v. langwerkende opioïden om het risico op verslaving te verlagen

Juist

Onjuist

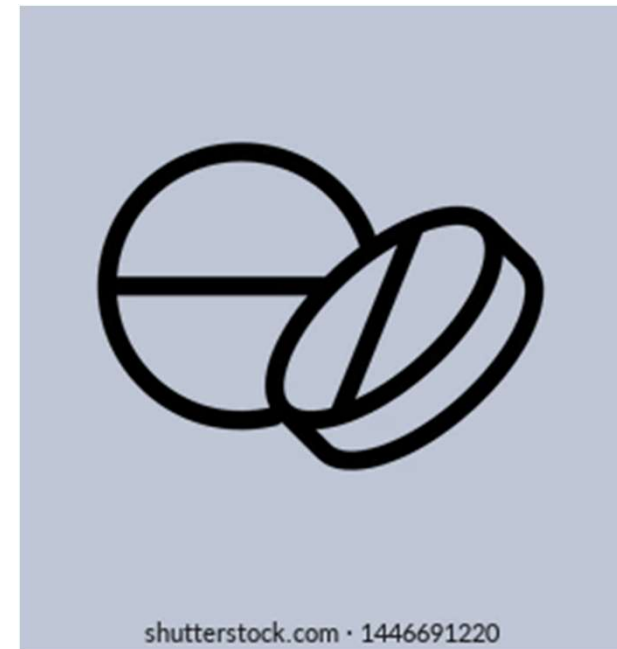

Een op de vijf mensen boven de 85 jaar kreeg in 2017 een opioïde voorgeschreven

Zeker een overschatting!

Dat komt in de buurt ...

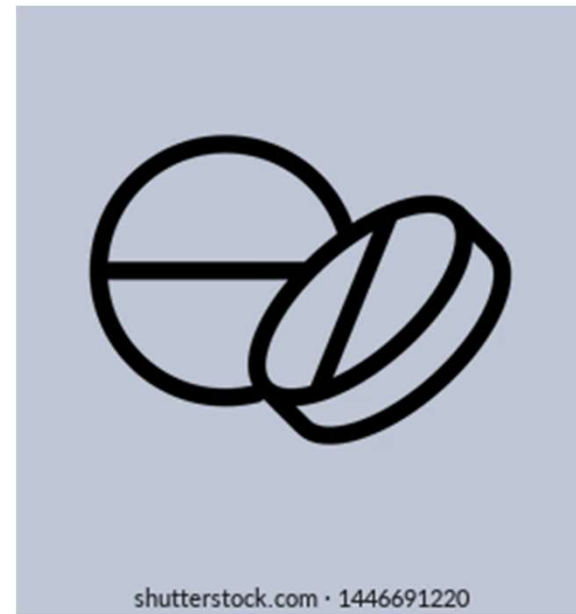

De meeste sterk werkende opioïden worden voorgeschreven door de ...

Huisarts

Medisch specialist

Opdracht: vorm groepjes van 2 a 3 personen met iemand die je niet dagelijks spreekt van een ander vakgebied (5 min)

- Hoe vaak schrijf jij opioïden voor?
- Wat doe jij binnen jouw vakgebied om verslaving te voorkomen?
- Wat gaat er goed en wat kan er beter volgens jou?

Probleem omvang NL

- Totaal 1 miljoen opioïden gebruikers, waarvan 560.000 sterkt werkend (2020)
- 57% eenmalig voorschrift (sterkte werkende opioïden 2020)
- 16,8% > 3 mnd gebruik (sterk werkende opioïden 2020)

Oxycodon in NL

- Groei 2021 van 7% t.o.v. 2020, terwijl daarvoor juist een daling
- 2010-2017 oxycodon gebruikers verdrievoudigd
- Aantal intoxicaties toegenomen met factor 10

Verslavende farmacologie:

- Oxycodon is het opioïd met de hoogste kans op misbruik en verslaving
- Kan bloed- hersenbarriere zeer goed passeren
- Accumulatie in “belonings’-centra van de hersenen
- Geeft een dopaminerg gemedieerd gevoel van euforie
- Deze aangename emoties + verdwijnen pijnklachten, maken dat oxycodon door patiënten als “aangenaam worden ervaren, met daarbij een hogere kans op een vervolgdosis
- Meest genoemde overstap naar een heroïneverslaving

Acute en chronische pijn

- Acute pijn = symptoom van weefselschade, duidelijke oorzaak en duurt kort
- Chronische pijn: geen weefselschade meer.
  - Voorbeeld van patiënt met ACNES, chronisch pancreatitis -> hierdoor chronisch opiaten gebruik -> ook chronisch buikpijnklachten
- Opioiden beïnvloeden
  - prikkel van de pijn
  - prikkel naar gedachten, waardering, vind je iets lekker, dat geeft een high gevoel

Nociceptieve pijn

Chronische pijn

Modulatie

Allodynie

Hyperalgesie

Behandeling

Nociceptieve / neuropathische pijn:

WHO Pijnladder / TCA of anti-epilepticum

Chronische pijn:

Uitleg, verklaring, blijven bewegen, ontspannen, minder zorgen maken, goed slapen, ontspannen, afleiding zoeken etc...

ARTIKELN | JAARGANG 402, NUMMER 10398, P304-312, DINSDAG 22 JULI 2023

[Download het volledige nummer](#)

Opioïde analgesie voor acute lage rugpijn en nekpijn (de OPAL-studie):
een gerandomiseerde, placebogecontroleerde studie

‘Stop met opioïden bij rug- en nekpijn’

16 AUGUSTUS 2023

Erna van Balen

Citeer dit artikel als: [Ned Tijdschr Geneeskd. 2023;167:C5516](#)

Opioiden

- Cave: Eerdere opioid verslaving, andere verslaving, psychiatrische comorbiditeit
- Effectiviteit is enkel aangetoond bij acute nociceptieve pijn of in palliatieve fase
- Voorkeur voor MGA 2 dd
- Evaluatie na 1-2 weken
- Spreek vooraf over termijn, verwachtingen en afbouwen

Stukje theorie / achtergrond

[This Is What Happens to Your Brain on Opioids | Short Film Showcase \(youtube.com\)](#)

Iniatieven vanuit het ziekenhuis

- Pre-operatief
  - Chronisch gebruik signaleren op pre-operatief spreekuur
  - APS
- Post-operatief
  - APS in consult; sneller neuropathische pijnmedicatie
  - Dagbehandeling: max 2 dagen post-operatief oxycodon/oxynorm
    - Uitzondering: C-I NSAIDS dan max 5 dagen
  - Indien langer nodig; contact arts en nieuw recept
  - Kortwerkend oxycodon steeds vaker zonder langwerkend voorgeschreven (Vb TKP)

Iniatieven vanuit het ziekenhuis

- Polikliniek Pijngeneeskunde
  - Opiaten alleen bij oncologie en op indicatie, in de acute fase van pijn
- Toekomst
  - Translation Pain Service; tussen wal en schip post-op met opiaten naar huis
  - Scholing voor AIOS (meeste ontslagrecepten)
  - CPCP score op pre-operatieve poli waarop APS kan anticiperen

UMCG-afdeling hematologische oncologie buigt de trend om
PW9 - 03-03-2023 | door Thijs Oude Munnink en Carin Hazenberg

Switch van oxycodon naar morphine leidt tot forse afname van gebruik opioïden

**UMCG-afdeling hematologische oncologie
buigt de trend om**

PW9 - 03-03-2023 | door Thijs Oude Munnink en Carin Hazenberg

De afdeling hematologische oncologie van het UMC Groningen is overgegaan op het gebruik van morphine in plaats van oxycodon. Na deze switch is het gebruik van orale opioïden op deze afdeling met 35% gedaald en is het aantal ontslagrecepten met een oraal opioïd zelfs met 41% afgenomen.

Initiatieven vanuit huisarts

- Herhaalrecepten (niet blind herhalen!)
- Recept langwerkend opioïd max. 2 weken en daarna evaluatie
- Sterk werkende opioïden op (strikte) indicatie
- Voorkeur MGA boven kortwerkend
- Bespreek afbouwen Opioiden indien > 4 weken gebruik
- Richtlijn over morfine in plaats van oxycodon / Fentanyl?

Afbouwen

- Wekelijks verlagen 10-25%
- Eventueel interval verlengen
- Geen zo nodig opioïden!

- Bespreek sociaal vangnet
- Bespreek ontwenningssverschijnselen
- Bespreek behandeling chronische pijn

Shownotes

- Netflix documentaire “The Pharmacist” en “Painkiller”
- NVA podcast de Pijngrens
- NHG richtlijn pijn (2023)
- [Ik heb pijn die langer blijft \(chronische pijn\) | Thuisarts.nl](#)
- Artikel Lancet: Opioïde analgesie voor acute lage rugpijn en nekpijn (OPAL studie; 2023)
- Artikel Farmaceutisch weekblad: switch van oxycodon naar morfine leidt tot forse afname van gebruik opioïden (2023)
- [RetrainPain 2023](#)
- [This Is What Happens to Your Brain on Opioids | Short Film Showcase \(youtube.com\)](#)